

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Jätelaki - pääpiirteitä

Johtava lakimies Satu Lyytikäinen,
UUDELY

Lyytikäinen Satu

Lain tarkoitus 1 §

- ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle
 - vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta
 - edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä
 - varmistaa toimiva jätehuolto ja
 - ehkäistä roskaantumista
- ▶ jätelaissa velvoitteita viranomaisille, kunnille, tuottajille, jätteen haltijoille, kiinteistön haltijoille, kaikille...

Soveltamisala 2 §

- Jäte, jätehuolto, roskaantuminen sekä tuotteet ja toiminta, joista syntyy jätettä
- Yhteys muuhun ympäristölainsäädäntöön, kuten jätteistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen osalta ympäristönsuojelulakiin ja terveyshaittojen ehkäisemisestä terveydensuojelulakiin

Soveltamisalan rajaukset 3 §

- Ei sovelleta mm.
 - ilmaan johdettaviin päästöihin
 - jätevedeen siltä osin kuin säädetty muualla
 - pilaantumattomat ruoppausmassat (vesilaki)
 - kallio- tai maaperästä irrottamaton pilaantunut maa-aines

Jätteen määritelmä 5 §

- Jätelain 5 § 1 mom: ”aine tai esine, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä”.
- Jäteasetus (179/2012) 4 § ja asetuksen liite 4 (esimerkkiluettelo jätteistä)
- YM.fi –sivustolla muistioita ja tulkintaohjeita, jotka on suunnattu viranomaisille, ei sitovia
 - Jätelain eräiden säännösten tulkintalinjauksia, muistio 19.12.2014
 - Jätelakiopas, ympäristöhallinnon ohjeita 5/2015

Ristiriitatilanne

- Tapauskohtainen harkinta
- Jätelakia valvova viranomainen ottaa kantaa omassa hallintoprosessissaan, viime kädessä hallintotuomioistuin päättää
- Rikosasiassa viime kädessä tuomioistuin päättää

Sivutuote 5 § 2 momentti

Aine tai esine ei ole jäte vaan sivutuote, jos se syntyy sellaisessa **tuotantoprosessissa**, jonka ensisijaisena tarkoituksena ei ole tämän aineen tai esineen valmistaminen, ja:

- 1) aineen tai esineen jatkokäytöstä on varmuus;
- 2) ainetta tai esinettä voidaan käyttää suoraan sellaisenaan tai sen jälkeen, kun sitä on muunnettu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti;

Sivutuote...jatkuu

3) aine tai esine syntyy tuotantoprosessin olennaisena osana; sekä

4) aine tai esine täyttää sen suunniteltuun käyttöön liittyvät tuotetta sekä ympäristön- ja terveydensuojelua koskevat vaatimukset eikä sen käyttö kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Jättestatuksen lakkaaminen valtioneuvoston asetuksella 5 § 3 m.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätelajeittain siitä, milloin aine tai esine ei ole enää jätettä, jos:

- 1) se on läpikäynyt hyödyntämistoimen;
- 2) sillä on käyttötarkoitus, johon sitä käytetään yleisesti;
- 3) sillä on markkinat tai kysyntää;
- 4) se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten mukainen; ja
- 5) sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Määritelmiä 6 §:ssä (ei tyhjentävä)

- vaarallinen jäte (vaaraominaisuus)
- Yhdyskuntajäte (ns. asumisen jäte)
- sekalainen yhdyskuntajäte
- jätteen tuottaja: jonka toiminnasta syntyy jätettä tai jonka esikäsittely-, sekoittamis- tai muun toiminnan tuloksena jätteen ominaisuudet tai koostumus muuttuvat
- Jätteen haltija: jätteen tuottaja, kiinteistön haltija tai muu, jonka halussa jäte on
- Kiinteistön haltija: kiinteistön omistaja tai vuokraoikeuden haltija

Määritelmiä...jatkuu 6 §

- Jätteen kuljettaja: vastaa jätteen kuljetuksesta
- Jätteen välittäjä: ostaa/myy/välittää jätettä tai jätehuollon palveluita muiden lukuun
- Jätehuolto: jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito ja toiminta välittäjänä;
- jätteen käsittely: jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä, mukaan lukien hyödyntämisen tai loppukäsittelyn valmistelu;

Etusijajärjestys 8 § (ei kriminalisoitu)

- Yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä:
- Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta.
- Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmistettava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se.
- Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen haltijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana.
- Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä.

Selvilläolo- ja tiedonantovelvollisuus 12§

Jätteen haltijan on oltava selvillä

- jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta ja muista jätehuollon järjestämiselle merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista sekä
- jätteen ja jätehuollon ympäristö- ja terveysvaikutuksista ja
- tarvittaessa annettava näitä koskevat tiedot muille jätehuollon toimijoille

Ns. jätteen hylkäämiskiello 13 §

Jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti.

Jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

13 § ...jatkuu

- Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan, laitoksen tai paikan on lisäksi sovellettava ympäristöön ja maisemaan.

Vaarallisten jätteiden sekoittamiskiello 17 §

- Vaarallista jätettä ei saa laimentaa eikä muulla tavoin sekoittaa lajiltaan tai laadultaan erilaiseen jätteeseen taikka muuhun aineeseen
 - Poikkeus ympäristöluvalla

Jätehuollon järjestäminen 28 §

- Jätteen haltijan on järjestettävä jätehuolto.
 - Paitsi jos kunnan tai tuottajan vastuu
- Kiinteistön haltijan on järjestettävä jätehuolto, jos jätteen haltija ei huolehdi velvollisuudestaan tai tätä ei tavoiteta ja jos kiinteistön haltija on sallinut jätettä tuottavan toiminnan kiinteistöllä tai jätteen tuomisen kiinteistölle.

Jätteen luovuttaminen 29 §

Jätteen saa luovuttaa vain sille, jolla on:

- 1) 11 luvun mukaisen jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä; tai
- 2) ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tai saman lain mukaisen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröinnin perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä.

Jätteen saa luovuttaa myös vastaanottajalle, jolta ei edellytetä 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä, merkitsemistä, ympäristölupaa tai rekisteröintiä, jos tällä on riittävä asiantuntemus sekä taloudelliset ja tekniset valmiudet jätehuollon järjestämiseen.

Jätehuollon järjestämisvastuun lakkaaminen ja siirtyminen 30 §

- Jätteen haltijan vastuu lakkaa ja siirtyy uudelle haltijalle, kun menetelty 29 §:n mukaisesti
- Jos luovutettu 29 §:n vastaisesti, jätehuollon järjestämisestä vastaavat sekä jätteen uusi että edellinen haltija
- Vastuu ei siirry kuljettajalle, joka kuljettaa jätettä toisen lukuun
 - Ks. 31 § kuljettajan vastuu
 - Ei silti saa esim. hylätä jätettä tai roskata

Jätteen kuljettaminen 31 §

- Jätteen kuljettajan on toimitettava jäte jätteen haltijan tai viranomaisen osoittamaan paikkaan.
- Jos jätettä ei oteta vastaan, kuljettajan on palautettava jäte luovuttajalle, jonka on otettava jäte takaisin.

Roskaamiskielto 72 §

Ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (*roskaamiskielto*).

Jätehuoltorekisteri 11 luku

- Ammattimainen jätteen kuljetus tai jätteen välittäjänä toimiminen
 - Hakemus jätehuoltorekisteriin (ELY)
- Jätteen ammattimainen keräys
 - Ilmoitus jätehuoltorekisteriin (kunta)
- Hakemus tuottajarekisteriin (PIRELY)

Siirtoasiakirja 121 §

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitettulle vastaanottajalle.

Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta.

- Mukana jätesiiirron aikana, säilytys 3 vuotta
- Kotitalous: jätteen kuljettaja laatii ja säilyttää